

A LITERARY ANALYSIS OF LOVE POEMS BY ÖZDEMİR ASAF

Hazim Mohammed Hussein AL-JUBOURI¹

Researcher, University of Baghdad, Iraq

Abstract:

Özdemir Asaf is considered one of the most important poets in the Turkish Literature in the twentieth century. He was born on 11th of June, 1923 in Ankara and died on 28th of January 1981 after a life lasted for 57 years. His grave is in Aşiyen Asri in Istanbul. He was famous in the Turkish literature during the republic period especially in National Literature. Although he published several short stories, he was well-known by his poetry that won several prizes and left a great influence among Turkish Nation.

One of the best works among Özdemir Asaf's poetry is Love poems published under the title Lafinia which includes 70 short poems. These poems collected some of his literary works and published them in a book by Paynar Akenci after several years after his death. Lafinia or Love Poems express its scope of importance in a way that reflects its title according to what has been written. The collection of poems were considered of high importance and one of the most well-read and published poems which makes them more brilliant.

Literature is an attempt of writing including all discourses that must use a literary diction. In addition, literature has several types such as poetry, novel, short story, and drama. What makes the writings of the poet distinctive is his use of a high level of literary diction. The poetry of the poet is divided into several types like poetry, novel, short story, and drama. The common and unique point of all of his literary writings, as mentioned above, is that they have been written carefully both literary and technical in that period. The poet was considered a simple productive writer by his close use of ordinary daily life language faraway from the difficult academic language. Moreover, he uses the common aesthetic side. By nature, man lives a two-dimensional life. He has two different sides in his life, materialistic and spiritual. Man is materialistic by supporting his life, and spiritual by feelings and emotions. In addition, the psychological aspects that deal with the internal side of man like sadness, happiness, dejection, reproach, ecstasy, anger and surprise are concepts that cannot be completely described and difficult to interpret. Although there were

---

 <http://dx.doi.org/10.47832/2717-8293.24.16>

¹ hazim_m2001@yahoo.com <https://orcid.org/0000-0002-8104-2389>

different courses to understand such feelings, the literary interpretation is one of the most essential methods.

In fact, poetry is spiritual shows the spiritual effect and it is a deep and sensitive expression of these effects. It is clear in the poetry of our poet by transforming the spiritual air into words through the diction of poetry. Özdemiir Asaf is one of professors of poetry which expresses feeling and emotions. The basis of the subject of the research is a literary analysis of the love poems by the poet Özdemiir Asaf. He is one of the poets whom we can see their literary style in its powerful meaning in all of the poems.

The main subject of our research paper is this concept. We introduce the life of the poet Özdemiir Asaf and his literary personality as well as his writings as he is considered one of the important poets in the twentieth century. We will give a detailed interpretation of the book of Love poems – Lafinia in its literary concept by introducing a literary analysis for Love poems of Özdemiir Asaf.

Key Words: Özdemiir Asaf, Love Poems, Lafinia, Poetry, The Poet, Literature, Interpretation And Intellect, Alphabetical Language, Literary Diction, Feelings And Emotions, Love, Conversation.

ÖZDEMİR ASAF'IN AŞK ŞİİRLERİ'NİN EDEBİ TAHLİLİ**Hazim Mohammed Husseyin HASAN**

Doç. Dr. , BAĞDAT ÜNİVERSİTESİ, Irak

ÖZET:

Özdemir ASAF, 20. yüzyıl Türk Edebiyatının en önemli şairlerinden biridir. 11 Haziran 1923 tarihinde Ankara vilâyetinde dünyaya gelen şair, 57 yıllık bir ömrün ardından, 28 Ocak 1981 tarihinde hayata gözlerini yummuştur. Mezarı, İstanbul'da bulunan Aşyan Mezarlığında olan Özdemir ASAF, Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatının ve özellikle Milli Edebiyat Dönemi'nin en önemli şairlerinden biridir. Öykü, deneme ve çeviri alanında birkaç eser verse de, daha çok şair kimliği ile ön plana çıkmaktadır. Pek çok şiiri ödül almış, pek çoğu da Türk milletinin gönlüne taht kurmuştur.

Özdemir ASAF'ın Aşk Şiirleri, esasında LAVİNİA adıyla yayınlanan ve 70 küçük çaplı şiiri ihtiva eden seçme bir eserdir. Yani Özdemir ASAF'ın şiirlerinden seçilen ve ölümünün ardından yıllar geçtikten sonra Pınar EKİNCİ tarafından derlenen bir kitaptır. LAVİNİA - AŞK ŞİİRLERİ, adından da anlaşılacağı üzere aşk üzerine yazılmış şiirleri bir arada görmemiz açısından önemlidir. Son derece önemli olan eser, şairin en çok okunan ve baskısı yapılan eserlerinden biri olması, bu eseri daha çok ön plana çıkarmaktadır.

Edebiyat, edebi bir dil kullanmak ve sanatlı bir söylemi bırakmamak koşuluyla yapılan yazım girişimidir. Kendi içerisinde şiir, roman, hikâye ve tiyatro gibi pek çok dala ayrılır. Tüm edebi ürünlerin ortak ve yegane noktası, bahsi geçtiği üzere, edebi ve sanatsal bir kaygı ile kaleme alınmış olmasıdır. Bu noktada günlük konuşma dili gibi basit ve akademik dil gibi yoğun olmaktan uzak, estetik yönü ağır basan bir yazım ürünüdür.

İnsan iki boyutlu bir yaşamın içerisinde. Maddi ve manevi olmak üzere iki farklı yönü bulunan insan, yaşamını idame ettirmesi yönünden maddi; duygu ve hissiyatı yönünden manevidir. Üzüntü, mutluluk, keder, sitem, çöküntü, daralma, heyecan, öfke ve şaşırma gibi insanın iç dünyasını ele alan psikolojik olgular, genelde tam tarifi mümkün olmayan ve açıklaması zor kavramlardır. Her ne kadar ilgili hissiyatı kavrama noktasında çeşitli yaklaşımlar bulunsa da, şüphesiz en orijinal yaklaşımlardan biri, edebi açıdan yapılan izahattır.

Nitekim şiir, manevidir. Manevi tesirler ve bu tesirlerin hisli ve yoğun bir dışavurumu olarak ortaya çıkan şiir, şiir diliyle manevi atmosferin kelimelere aktarımıdır. İşte bu bahsi geçen duygu yoğunluğunun edebi bir üslupla dışavurumu olan şiirin üstadlarından biri şüphesiz Özdemir ASAF'tır. Özdemir ASAF'ın aşk şiirlerinin edebi tahlilini yapmaya yönelik çalışmamızın temelini oluşturacaktır. Nitekim şiirlerinde edebi üslubu en kuvvetli manada gördüğümüz şairlerin başında, şüphesiz Özdemir ASAF gelmektedir.

Çalışmamıza bu kapsamlı özet ile başlıyoruz. Ardından 20. Yüzyılın en özgün ve en değerli şairlerinden biri olan Özdemir ASAF'ın yaşamı, edebi kişiliği ve eserleri tanıtıldıktan sonra ele alacağımız eseri olan LAVİNİA - AŞK ŞİİRLERİ kitabı hakkında bilgiler sunulacaktır. Edebiyat kavramının geniş işlencesinin ardından, Özdemir ASAF'ın Aşk Şiirleri'nin edebi tahlilini yapmak suretiyle çalışmamızı bitireceğiz.

Anahtar Kelimeler: Özdemir ASAF, Aşk Şiirleri, Lavinia, Şiir, Şair, Edebiyat, Yorum Ve Düşünce, Anlam Bilgisi, Yazım Dili, Edebi Dil, Yaklaşım, Duygu Ve Hissiyat, Aşk, Sevgi, Muhabbet.

GİRİŞ**Özdemir ASAF, hayatı, edebi şahsiyeti ve eserleri:**

Özdemir ASAF, 20. yüzyıl Türk Edebiyatının en önemli şairlerinden biridir. 11 Haziran 1923 tarihinde Ankara vilâyetinde dünyaya gelen şair, 57 yıllık bir ömrün ardından, 28 Ocak 1981 tarihinde hayata gözlerini yummuştur. Mezarı, İstanbul'da bulunan Aşiyân Mezarlığında olan Özdemir ASAF, Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatının ve özellikle Milli Edebiyat Dönemi'nin en önemli şairlerinden biridir. Babası olan Mehmet Asaf Efendi, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk ile birlikte çalışmış bir bürokrattır.

Özdemir ASAF, babası Mehmet Asaf Efendi'nin girişimleriyle ailecek memleketleri olan Ankara'dan İstanbul'a taşınmışlardır. Burada lise çağlarında olan şair, Fransız Erkek Lisesi'ne başlamış, okulunun kapanmasıyla birlikte İstanbul'un en meşhur liselerinden biri olan Galatasaray Lisesi'ne kaydolmuştur. O dönemlerde henüz soyadı kanunu olmadığı için tüm yurttaşlar gibi o da babasının adını, soyadı olarak aldı ve tam adı Özdemir ASAF oldu. (ASAF, 2010: 19).

Maddi imkansızlıklar sebebiyle daha önce parasız yatılı olarak kaldığı okuldan ihraç edilir ve bu vesileyle pek çok şairin oradan çıktığı meşhur Kabataş Erkek Lisesi'ne yatılı olarak devam eder. 1941 - 1942 eğitim öğretim yılı içinde bu liseden mezun olur ve hemen ardından İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinde eğitimine devam eder. (Asaf, 2010: 20) Sene 1946'da 14 Eylül tarihinde Sabahat Selma Hanım ile evlilik yapmıştır. (Daha sonra Sabahat Selma Hanım'ın soyadı TEZAKIN olacaktır.)

Özdemir ASAF, evliliğin hemen ardından Hukuk Fakültesini bırakmış ve Doğan isimli bir sigorta şirketinde prodüktör olarak çalışmaya başlamıştır. Sabahat Hanım'la olan evliliğinden Seda Arun isimli kızı dünyaya gelmiştir. 1 Mart 1947 tarihinde, askerlik vazifesini yerine getirmek üzere Çanakkale ilinin Gelibolu ilçesine gitmiş oradan da memleketi Ankara'da Piyade Okulu'na başlamıştır. Oradan yedek subay rütbesiyle Erzurum İline gitmiştir. (ASAF, 2010: 25).

1950 senesinde Sanat Basımevi'ni kurmuş ve bu yayınevini sıradan bir ticarethane olarak değil, aksine sanatsever camianın buluşma ve üretme merkezi haline getirmiştir. Nitekim kızı Seda Arun Hanım, babasının o yıllardaki faaliyetleri ile ilgili şu çarpıcı açıklamaları yapmıştır: "O günlerde, neredeyse her hafta sonu, halkevlerinde, liselerde, üniversitelerde, meslek kuruluşlarının odalarında, tiyatrolarda hatta sinemalarda edebiyat matinelere düzenlenir. Kitabı çıkmamış olmasına rağmen adını yeni duyuran bir şair olarak babam, sahneye en son çıkar ve neredeyse usta bir tiyatrocu gibi oynayarak şiirlerini okur. Hem de "r" harflerini söyleyemedi. Uzun saçları, kalın bıyıkları, boynunda atkısı, başında beresiyle gerek dış görünümündeki gerek şiirlerindeki farklılık sanatseverlerin ilgisini çeker." (ASAF, 2010: 27).

1955 senesi, Özdemir ASAF'ın dönüm noktasıdır. Nitekim bu yılda ilk şiir kitabı olan Dünya Kaçtı Gözüme isimli başyapıtı yayınlar. Bu eseri, bizzat kendisinin 1955 yılında

açmış olduğu Yuvarlak Masa Yayınları'ndan çıkarmış ve büyük yankı uyandırmıştır. Hemen bir sene sonra 1956'da Sen Sen Sen isimli aşk temalı şiirleri ihtiva eden eseri çıkarmıştır. 1957 yılında Bir Kapı Önünde isimli şiir kitabını, 1962 senesinde Yumuşaklıklar Değil, 1970 senesinde ise Nasılsın isimli şiir kitaplarını peş peşe çıkarmıştır. Tüm bu çalışmaların başında, 1954 yılında başladığı Avrupa turunu 1959 yılında tamamlamıştır. Japonya'dan başlamak üzere neredeyse tüm Avrupa'yı gezmiş, kültürünü ve insan doğasını anlama mekanizmasını geliştirmiştir. (ASAF, 1984: 8).

1961 yılında, çalkantılı geçen evliliğini sonlandırmış ve çok sevdiği eşi Sabahat Selma Hanım'dan ayrılmıştır. Hemen bir sene sonra da Yıldız Moran Hanımefendi ile yeni bir evlilik yapmıştır. Bu, evlilikten 3 erkek evladı dünyaya gelmiştir. Bunlar sırayla Gün, Olgun ve Etkin isimlerindeki çocuklardır. Sene 1963'te, çok iyi derecede İngilizce bilen eşi Yıldız Hanım, Özdemir ASAF'ın şiirlerini Go To Go ismiyle İngilizceye çevirmiştir. 1966 yılında ise uluslararası bir başarı olarak Özdemir ASAF, Yugoslavya ülkesine Makedonya Yazarlar Birliğine çağrılmıştır. (ASAF, 1984: 8).

1968 yılında, dünyaca ünlü yazar Oscar Wilde'in Reading Zindanı Balladı eserini Türkçe'ye tercüme etmiştir. 1970 senesinde ise, hem kendi kurmuş olduğu matbaasını ve hem de Yuvarlak Masa Yayınları isimli yayınevini kapatmıştır. 1975 senesinde çıkardığı Çiçekleri Yemeyin isimli eserini, yabancı bir yayınevi olan Bilgi Yayınevi'nden çıkarmış, ardından 3 yıl sonra Yalnızlık Paylaşılmaz isimli eserini de Cem Yayınları'ndan çıkarmıştır. 1980 yılında rahatsızlanan Özdemir ASAF, bu rahatsızlığı sebebiyle Vakıf Gureba isimli hastanede bir müddet tedavi görmüştür. Bir sene kadar müşahede altında tutulan şair, 28 Ocak 1981 tarihinde, İstanbul'un en elit semtlerinden biri olan Bebek'teki evinde hayata gözlerini yummuştur. Sağlığında yapmış olduğu vasiyeti üzerine, İstanbul Aşiyen Mezarlığına defnedilmiştir. (TAŞKESEN, 2019: 2)

Özdemir ASAF, Türk Edebiyatının en güçlü seslerinden biridir. Şair kimliği ile ön plana çıkan yazarın tüm şiir yapısını, Üstad Arife KALENDER Hanımefendi, şu sözleriyle açıklamaktadır: "Asaf'ın şiirleri kelime ve dize sayısı bakımından hacimli şiirler değildir. Uzun olan şiirlerine nazaran kısa şiirlerinde anlam yoğunluğu üst düzeydedir. "Tek dize ya da iki dizelik şiirlerinin çoğu özdeyiş özelliğinde olan Asaf'ın uzun şiirleri aynı tadı vermez çoğu kez." (KALENDER, 2005: 85).

Nitekim kısa ve çarpıcı şiirleriyle tanınmaktadır. Öylesine basit görünen, neredeyse bir çocuğun kaleminden çıkmış gibi saf ve sade sözcükleri peş peşe kullanmak suretiyle manası oldukça derin ve zaman zaman içinden çıkılmaz derinlikte şiirlerin şairi olduğu unutulmamalıdır. Bu yönüyle belki de pek çok klasik Türk şairinden ayrılmakta ve bu iştiyakını sadeliğin derinliğinde bulmaktadır. (KURDAKUL, 1992: 310)

Eserleri:

Şiir: Dünya Kaçtı Gözüme - 1955, Sen Sen Sen - 1956, Bir Kapı Önünde - 1957, Yumuşaklıklar Değil - 1962, Nasılsın - 1970, Çiçekleri Yemeyin - 1975, Ben Değildim - 1978, Bugün ve Bugün (Yayımlanmamış şiirler) - 1984, Benden Sonra Mutluluk (Yayımlanmamış şiirler), Çiçek Senfonisi (Toplu şiirler) - 2008, Sen Bana Bakma, Ben Senin Baktığın Yönde Olurum (Kendi sesinden şiirler) - 2012, Yalnızlığa Övgü (Yalnızlık Paylaşılmaz), Lavinia (Aşk Şiirleri).

Etika: Yuvarlağın Köşeleri - 1961, Yuvarlağın Köşeleri-2 (Ölümünden sonra) - 1988.

Öykü: Dün Yağmur Yağacak (Ölümünden sonra) - 1987.

Otokopi, deneme: Özdemir Asafça (Ölümünden sonra) - 1988.

Çevirdiği Kitaplar: Reading Zindanı Baladı (Oscar Wilde) - 1968.

ÖZDEMİR ASAF'IN AŞK ŞİİRLERİ ESERİ HAKKINDA

Özdemir ASAF'ın en çok okunan eserlerinden biri olan Aşk Şiirleri, LAVİNİA adıyla da bilinmektedir. Esasında eserin asıl ismi LAVİNİA olmakla birlikte, şairin ölümünün ardından yıllar geçtikten sonra seçme aşk şiirleri bağlamında yayınlanmış bir eserdir. Tespit edebildiğimiz kadarıyla ilk baskısı 2003 yılında İş Bankası Yayınları'ndan çıkmıştır. Bununla beraber çok az sayıda yapılan ve 2002 yılında basıldığı tespit edilen Adam Yayınları baskısı bu hususta göz ardı edilmemelidir. Her iki tarihte de görüldüğü üzere şairin ölümünün ardından 20 yıl kadar sonra birtakım girişimler sebebiyle bu eser ortaya çıkmıştır. Nitekim Lavinia Aşk Şiirleri eserinin teşekkür bölümünde, Özdemir ASAF'ın ailesinin kitabı derleme girişimleri dolayısıyla teşekkür ettikleri kişinin Pınar EKİNCİ olduğu görülmektedir. (ASAF, 2018: 6)

Kitaba ismini veren Lavinia, lügatlarda yer etmese de, genel görüşle bir çiçek ismidir. Özdemir ASAF'ın aşık olduğu ve fakat kavuşamadığı bir kadına yazdığı bir tanecik şiirin başlığıdır. Fakat bu şiir öylesine meşhur olmuştur ki, eseri derleyen kimseler, Aşk Şiirleri söz konusu olduğu için, esere bu ismi layık görmüşlerdir. Dolayısıyla esere ismini veren Lavinia şiirini buraya ekliyoruz:

"Sana gitme demeyeceğim.

Üşüyorsun ceketimi al.

Günün en güzel saatleri bunlar.

Yanımda kal.

Sana gitme demeyeceğim.

Gene de sen bilirsin.

Yalanlar istiyorsan yalanlar söyleyeyim,

İncinirsin.

Sana gitme demeyeceğim,

Ama gitme, Lavinia.

Adını gizleyeceğim

Sen de bilme, Lavinia."

(ASAF, 2018: 78)

Lavinia şiiri, çok kısa olmasına rağmen oldukça etkili ve duygusaldır. Pınar EKİNCİ Hanım'ın derlediği ve çalışma kitabımız olan Lavinia Aşk Şiirleri eserinin içeriğinde toplam 69 kısa şiir mevcuttur. Şiir sayısı çok görünse de esasında Özdemir ASAF'ın şiir karakteristiği göz önüne alındığında, kendisinin şiirlerinin kısa ve yalın tercih ettiği görülür. Dolayısıyla bu eser, hacimli değil, aksine 78 sayfalık küçük hacimli bir kitaptır.

Elimizde bulunan eser, Yapı Kredi Yayınları tarafından 2018 yılında 11. baskısını yapmış olan eserdir. İstanbul'da basılan eserin kapak tasarımı Nahide DİKEL tarafından, sayfa tasarımı ise Mehmet ULUSEL tarafından yapılmıştır. Taş Yazı isimli tek kitalık şiirle başlayıp, meşhur Lavinia şiiriyle sona ermektedir. Eserde bulunan tüm şiirlerin ortak noktası ise, ismiyle müsemma, aşka dair olmalarıdır.

EDEBİYATA KISA BİR BAKIŞ:

Kısaca belirtmek gerekirse, bilindiği üzere "edebiyat" kelimesi Arapça iyi huy anlamındaki "edeb" kökünden türetilmiş geniş çaplı bir kavramdır. Türkçede karşılığı yazın, bir diğer kullanım alanı olan Fransızca kökenli karşılığı literatür'dür. (TÜRKÇE SÖZLÜK, 2010: 90)

Her ne kadar lügavi manasını etimolojik ve kökensel olarak vermek bu denli kolay olsa da, Edebiyat kavramının istilahta manasını ortaya koymak en azından edebiyatın bizzat kendisi kadar zordur. En kısa ve yalın haliyle edebiyatın tanımı şöyledir ki, dille ortaya

konulan estetik yönü ağır sanat dalıdır. (ÇETİŞLİ, 2014: 18) Dolayısıyla edebiyat altında yapılan her türlü eylemin, sanatsal ve estetik boyutu havi olması lazım gelir. Sanat ise, estetik kaygısıyla ortaya konulan ürünleri kapsadığına göre, Edebiyatın sanatla iç içe olması doğaldır. Nitekim bu hususta Üstad Orhan OKAY'ın edebiyata dair yapmış olduğu tanımı görmek doğru olacaktır: “edebiyat, duygu, düşünce ve hayalleri okuyucu üzerinde estetik bir heyecan ve hayranlık uyandıracak şekilde ifade sanatıdır.” (OKAY, 1991: 309)

Edebi kaygıyla ortaya konulan edebiyat eserlerinin içeriği ne kadar önemli ise de, işlevsel yönü de bir hayli önemlidir. Nitekim edebiyatın toplum ürünü olduğu, toplumun içinde doğup yayıldığı ve topluma hitap etmesi gerektiği göz ardı edilmemelidir. Yalnızca belli bir zümrenin, üst düzey elitistlerin veya ulaşılmaz fakat biz ulaştık yargısı yapanların inhisarında değildir. Edebiyatın bu denli kapsayıcı ve muhatap kitlesinin "herkes" olması, onu tarih, sosyoloji, siyaset, ekonomi, din, ahlak ve hukuksal alanlar gibi sayısız alanda yayılmasını gerekli kılmıştır.

Bu kadar yaygın bir kavram olarak edebiyat, tüm insanlık tarihini şamil, derin, bütüncül, tüm insanları kucaklayacak kadar şefkatli ve tüm evrene açık bir daldır. Peki edebiyatın amacı veya işlevi nedir? İki ana başlık altında kısaca toplanabilir. Buna göre edebiyatın amacı ve dolayısıyla işlevsel boyutu ya pragmatist, ya da estetik haz verme yaklaşımlarını kapsar. Pragmatist olanların düşüncesine göre edebiyat, temelde *faydalı* bir yapıda olmalıdır ve insana fayda sağlamalıdır. Estetik Haz yönünü ön plana çıkaran ikinci gruba göre ise edebiyat, *güzel* olmalıdır. Güzelin peşinde gitmeli, kusur görmemelidir. Buna üçüncü bir yaklaşımı ekleyenler ise, her iki yaklaşımı birleştirip her ikisi de olmalıdır diyen daha kuşatıcı olan gruptur. (KILIÇ, 2022: 21)

Son olarak edebiyat, var olduğu insanlık tarihi içerisinde her zaman yaşamla iç içe geçmiş, dayandığı prensipler bağlamında hayatı ele alırken, tabiri caizse materyal olarak insanı ele almıştır. İnsan ürünüdür, insan doğasının vazgeçilmez parçasıdır ve insana hitap eder. Sanatı özümsemiş olan sanatkarlar ise, dış dünyadan edindiği kazanımları kendi zihin mekanizmalarında yeniden kurmak suretiyle sanat kaygısı olan yepyeni bir ürün ortaya koyarlar ki biz buna sözsöz sanat olan edebiyat diyoruz.

İşte bu var olandan alıp onu estetik kaygısıyla şekillendirip yine tabiri caizse yaratmak süreci, güzel olanı hedef yapıp ona ulaşma serüvenidir. Dolayısıyla edebi eserler, insan ürünü oldukları için, edebiyatçıların bizzat yaşantısı, yaşadığı toplumun tarihi ve sosyolojisiyle iç içedir. "*Sanatçı yaratış süreci içinde, şuur ve şuur-altı kuvvetlerin tesiri altında toplumsal değerleri birleştirir, estetik bir terkibe kavuşturur*". (KAPLAN, 2008: 9)

ÖZDEMİR ASAF'IN AŞK ŞİİRLERİ'NİN EDEBİ TAHLİLİ

Özdemir ASAF, duygu ve hissiyatı ağır, çocuksu ve aşk dolu bir şairdir. Şiir üslubundan evvelce bahsetmiştik. Yalnız şunu belirtmekte fayda var ki Özdemir ASAF, toplumun her kesiminden insanına hitap eden bir ediptir. Onu son derece önemli ve cazibeli kılan şey ise şiirlerinde takındığı üsluptur. O denli sade ve bu sadeliğe rağmen bir o kadar yoğun şiirler yazması, Özdemir ASAF'ı kısa sürede popüler etmiştir. Küçük yaşta bir aşığın ilk okuyuşta anlayacağı kadar masum ve saf, aynı zamanda edebiyat mürekkebi yutmuş yüksek zümre bir şahsın derin analizler edebileceği kadar derin ve anlamlıdır.

Edebiyata Kısa Bir Bakış bahsinde aktardığımız üzere edebiyatın böyle bir kuşatıcı yönü vardır. O halde henüz alıntılar yapmadan önce Özdemir ASAF'ın genel bir edebi tahlilini bu vesileyle kısaca belirtmiş olduk. Nitekim büyük Türk Edebiyat Araştırmacısı ve usta yazar Ahmet Hamdi TANPINAR'ın da bahsettiği üzere bir edebiyatçı, halkın ağzındaki değişen ve gelişen Türkçe'yi yakalayıp hepsini kuşatan bir ürün ortaya koymalıdır. (TANPINAR, 2021: 40)

Sanatlı söylevin en büyük üstadlarından biri olan Özdemir ASAF, eserin ikinci şiiri olan BUGÜN VE BUGÜN isimli şiirinde konumuza ilişkin şöyle seslenmektedir:

"Öyle çabuk geçiyor ki günler

Hele sen de bir bak hayatına.

Daha dün doğmuşuz sanki

Yeni okula başlamışız

Yeni sevmişiz

Öyle çabuk geçiyor ki günler

Hele sen de bir bak hayatına

Yarın bitecek sanki her şey

Yarın ölecek gibiyiz.

Daha doymamışız yaşamasına

Günlerimiz dün bir, bugün iki

Sakın bir şey bırakma yarına

Yarın yok ki." (ASAF, 2018: 12)

Özdemir ASAF, geçmişin geçmiş olduğunu, geleceğin bir muamma ve bilinmezlik olduğunu, dolayısıyla hayatın bugünden ibaret olduğunu belirttiği bu muhteşem şiirinde,

hayat döngüsünü izah eder. Bugünün ehemmiyetini vurgulamak suretiyle, şiire böylesi ilginç bir isim vermiştir. Okuma zevki yüksek, bir çırpıda okunan, kısa fakat derin bir şiirdir. Edebiyatın temel argümanı olan kapsayıcılık ilkesini görmekteyiz. Nitekim her kesime hitap eden, kimseyi ayırmayan, yaşamın en hakikatli yönü olan var oluşun tezahürüdür. Netice itibariyle şair, edebi dili ustaca kullandığı bu şiirinde kimseyi ayırmaksızın yaşamın bugünden ibaret olduğu ve ölüm gerçeğinin her bir insana temas edeceği gerçeği üzerinde durur. Bir bakıma edebiyatın insana hitap eden boyutunu, bu şiirde görmekte ve analiz edebilmekteyiz.

Özdemir ASAF'ın Aşk Şiirleri'nden edebi tahlile -diğerlerine nazaran- daha elverişli olan bir ve AŞK ismini verdiği tek kıtalık şiirine bakalım:

*"Sen kocaman çöllerde bir kalabalık gibisin
Kocaman denizlerde ender bir balık gibisin
Bir ısıtır, bir üşütür, bir ağlatır, bir güldürür;
Sen hem bir hastalık hem de sağlık gibisin"*

(ASAF, 2018: 25)

Aşk kavramının yalın bir analizini yaptığı bu şiirinde Özdemir ASAF, tüm duygusal ve buna bağlı olarak içgüdüsel çabasını ortaya koymaktadır. Aşkın hem güzel hem çirkin, hem iyi hem kötü, hem tatlı hem acı gibi düalist boyutunu, hastalık-sağlık gibi metaforik anlatımlarla ele almıştır. Bu büyümlü aşk denizinde, hem bir görsel şölen ve hem de fırtınalı bir yolculuk söz konusu olduğunu vurgular. Bu edebi değeri yüksek sanatlı anlatımın izahı genel olarak bu şekildedir. Bununla beraber yine edebiyatın kapsayıcılık ilkesinden hareketle, karşıdaki kişiye sen diye hitap etmektedir. Bu durum her insan için geçerli bir kıskaç olduğu, karşıdakine bağlılığın her türlü durumda kaçınılmaz olduğu ve dolayısıyla insan ürünü olan edebiyatın insana bizzat etkisini görmekteyiz.

Özdemir ASAF, yazmış olduğu Lavinia Aşk Şiirleri isimli eserinde, SENDEN ismini verdiği muazzam şiirinde konumuza ilişkin şu önemli ifadelerle yer vermek suretiyle edebiyatın gücünü ortaya koymuştur:

*"Seni, senden de yakın, yalnız ben tanıyorum,
Sana, seni en sıcak bir ben anlatıyorum.
Kimse varamaz senin ben kadar yakınına;
Çok zamanlar kendimi sanki sen sanıyorum.*

Sana seni anlatsam, anlatırım kendimi.

Sende seni ararken kendimi arıyorum."

(ASAF, 2018: 38)

Burada şair, aşık olduğu kimseyle bütünleştiğini, onunla bir olduğunu, aralarındaki ülfetin, muhteşem birlikteliğini ortaya koymaktadır. Senden de yakın tanıyorum seni ifadesi, öylesine yakınım ki sana, sanki bizzat sen oldum, sana sen oldum manasındadır. Anlatımı oldukça güç olan bu karmaşık, psikolojik ve duygusal durumu, şiirle açıklamıştır. O halde diyebiliriz ki, yaşanan böylesi bir durumu ifade etmek için sayfalar dolusu anekdotlar, satırlar dolusu izahat ve çeşitli çabalar gerekir. Halbuki Özdemir ASAF, bu şiirinde ilgili durumu 6 dizeye sığdırmıştır. Yaptığı şey edebiyat, ifade ediş biçimi edebi yaklaşımdır. O halde bu şiirden hareketle edebi tahlil yapacak olursak, yalnızca edebiyatın çok güçlü bir kavram olduğunu söylemek yeterli olacaktır. Nitekim edebiyat, az şeyle kitaplar dolusu şey ifade etmektir bazen. O halde edebiyat, gücün ve söylemin zirvesidir diyebiliriz.

Büyük Türk Şairi Özdemir ASAF, AŞKA GEREKLİ ÜÇ ANLATIM isimli üç kıtalık şiirinde şunları ifade etmektedir:

Uzun bir gün varsa, ve de kısa bir gece..

Başladıktan sonra, bitmeden öncedir.

Kısa bir gün varsa, ve de uzun bir gece..

Bittikten sonra, başlamadan öncedir.

İkisinden ikisi de, diyorsa bence;

Ayrı ayrı iki insan demektir.

Biri diyorken sence, öbürü derse sence..

İki insan ayrı ayrı demektir.

Başladıktan sonra, bitmeden önce,

Uzun günlere karışır kısa bir gece.

Bittikten sonra, başlamadan önce,

Kısa günlerde uzanır, uzun bir gece."

(ASAF, 2018: 61)

Özdemir ASAF'ın bu şiiri, diğerlerine nazaran daha çok izaha muhtaçtır. Nitekim anlatılmak istenen her ne kadar belli gibi dursa da, kullanılan ifadelerle bakıldığında görülür ki, sırlı ve derin bir hikmeti ihtiva eder. İşte şiir, dolayısıyla edebiyat, bazen bu sırrın arkasına gizlenmektir. Edebiyat, var olanı yorumlayıp estetik kaygıyla yeniden yaratmaktır. Bu yaratım süreci bazen sancılı olabilir. Nitekim bir kişinin anlattığı, karşıdaki kişinin anladığı kadardır mucibince, Söz konusu edebiyat olduğunda bu ikilemin arası bir hayli

açılmaktadır. Bu ise edebiyatın üstün ve bazen ulaşılmaz denebilecek yoğun bir kıvam tutturmasıyla izah edilebilir. Nitekim bu şiiirden hareketle yapacağımız edebi tahlil, edebiyatın zaman zaman tesir ettiği güç yönünü oluşturur.

Edebiyat güçlüdür, bazen ulaşılmaz bazen herkesin oyuncağıdır. İnsan ürünü olan diğer şeyler gibi. Zoru vardır, kolayı vardır. Üstü vardır, altı vardır. Hepsinin ortak noktası ise, sanatlı, estetik ve güzel olmasıdır. Edebiyat güzeldir, güzele akar. Güzeli ortaya çıkarır. Tesir ettiği Özdemir ASAF'ın ve eserlerinin *güzel* olması, edebiyatın gücünü ve değerini ortaya koyar.

SONUÇ

Özdemir ASAF, 20. yüzyıl Türk Edebiyatının en önemli şairlerinden biridir. 11 Haziran 1923 tarihinde Ankara vilâyetinde dünyaya gelen şair, 57 yıllık bir ömrün ardından, 28 Ocak 1981 tarihinde hayata gözlerini yummuştur. Mezarı, İstanbul'da bulunan Aşiyân Mezarlığında olan Özdemir ASAF, Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatının ve özellikle Milli Edebiyat Dönemi'nin en önemli şairlerinden biridir. Öykü, deneme ve çeviri alanında birkaç eser verse de, daha çok şair kimliği ile ön plana çıkmaktadır.

Özdemir ASAF'ın Aşk Şiirleri, esasında LAVİNİA adıyla yayınlanan ve 69 küçük çaplı şiiri ihtiva eden seçme bir eserdir. Yani Özdemir ASAF'ın şiirlerinden seçilen ve ölümünün ardından yıllar geçtikten sonra Pınar EKİNCİ tarafından derlenen bir kitaptır.

Edebiyat, edebi bir dil kullanmak ve sanatlı bir söylemi bırakmamak koşuluyla yapılan yazım girişimidir. Kendi içerisinde şiir, roman, hikâye ve tiyatro gibi pek çok dala ayrılır. Tüm edebi ürünlerin ortak ve yegane noktası, bahsi geçtiği üzere, edebi ve sanatsal bir kaygı ile kaleme alınmış olmasıdır.

Edebiyatın amacı veya işlevi, iki ana başlık altında kısaca toplanabilir. Buna göre edebiyatın amacı ve dolayısıyla işlevsel boyutu ya pragmatist, ya da estetik haz verme yaklaşımlarını kapsar. Pragmatist olanların düşüncesine göre edebiyat, temelde faydalı bir yapıda olmalıdır ve insana fayda sağlamalıdır. Estetik Haz yönünü ön plana çıkaran ikinci gruba göre ise edebiyat, güzel olmalıdır. Güzelin peşinde gitmeli, kusur görmemelidir. Buna üçüncü bir yaklaşımı ekleyenler ise, her iki yaklaşımı birleştirip her ikisi de olmalıdır diyen daha kuşatıcı olan gruptur.

Özdemir ASAF, duygu ve hissiyatı ağır, çocuksu ve aşk dolu bir şairdir. Şiir üslubundan evvelce bahsetmiştik. Yalnız şunu belirtmekte fayda var ki Özdemir ASAF, toplumun her kesiminden insanına hitap eden bir ediptir. Onu son derece önemli ve cazibeli kılan şey ise şiirlerinde takındığı üsluptur. O denli sade ve bu sadeliğe rağmen bir o kadar yoğun şiirler yazması, Özdemir ASAF'ın edebiyat mekanizmasını ustaca kullanmasından ileri gelmektedir.

Çalışmamıza kapsamlı bir özetle başladık. Ardından Özdemir ASAF'ın hayatı, edebi kişiliği ve eserlerini tanıttık. Ardından Lavinia Aşk Şiirleri isimli eserini kısaca tahlil ettikten

sonra, Edebiyatın kısaca serüvenini ortaya koyduk. Son olarak Özdemir ASAF'ın Aşk Şiirleri'nin Edebi Tahlilini yapmak suretiyle çalışmamızı bitirmiş bulunmaktayız.

KAYNAKÇA

ASAF Özdemir, *Benden Sonra Mutluluk*, Adam Yayınları, İstanbul 1984.

ASAF Özdemir, *Sana Mektuplar*, Doğan Kitap Yayınevi, İstanbul 2010.

ASAF Özdemir, *Lavinia Aşk Şiirleri*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2018.

ÇETİŞLİ İsmail, *Batı Edebiyatında Edebî Akımlar*, Akçağ Yayınları, Ankara 2014.

KALENDER Arife, *Şiir Irmakları*, Phoenix Yayınları, Ankara 2005.

KAPLAN Mehmet, *Hikâye Tahlilleri*, Dergâh Yayınları, İstanbul 2008.

KILIÇ Ahmet Fikret, *Hayat ve Edebiyat*, Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Erzincan 2022.

KURDAKUL Şükran, *Çağdaş Türk Edebiyatı 3: Cumhuriyet Dönemi / 1 -Şiir-*, Bilgi Yayınevi, Ankara 1992.

OKAY Orhan, *Kültür ve Edebiyatımızdan*, Akçağ Yayınları, Ankara 1991.

TANPINAR Ahmet Hamdi, *On Dokuzuncu Asır Türk Edebiyatı Tarihi*, Dergah Yayınları, İstanbul 2021.

TAŞKESEN Muhammet, *Özdemir ASAF'ın Şiirlerinde Estetik Unsurlar*, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Nevşehir 2019.

Türkçe Sözlük, (Hazırlayan: Sebahattin ÖZAFŞAR), İlk Adım Yayınları, İstanbul 2010.